

Sygn. akt I C 1349/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 lutego 2016 r.

Sąd Rejonowy w Legionowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Krzysztof Stępniewski
Protokolant:	Sebastian Śliwiński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 lutego 2016 r. w Legionowie sprawy

z powództwa K. S. (1)

przeciwko (...) S.A.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego (...) S.A. na rzecz powoda K. S. (1) kwotę 10.000,00 złotych z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 27 lipca 2015 roku do dnia zapłaty.

II. W pozostałej części powództwo oddala.

Sygn. akt I C 1349/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 lipca 2015 roku (data stempla pocztowego) powódka – K. S. (1), reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego – (...) S.A. kwoty 15.000,00zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 27 lipca 2015 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia zgodnie z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że w dniu 19 grudnia 2006 roku, w W., C. E. J. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki V. (...) o nr rej. (...), zbliżając się do przejścia dla pieszych, nie zachował szczególnej ostrożności, nie ustąpił pierwszeństwa znajdującej się na wyznaczonym przejściu dla pieszych I. S. (1), doprowadzając do jej potrącenia. Piesza na skutek doznanych obrażeń zmarła na miejscu zdarzenia. Dalej pełnomocnik powódki wskazał, że wyrokiem z dnia 27 czerwca 2007 roku, C. E. J. został uznany winnym popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i skazany na karę 3 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej kary na okres próby 6 lat. Powódka podała dodatkowo, że pojazd którym kierował sprawca zdarzenia, w dacie wypadku korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, na podstawie zawartej z pozwanym umowy ubezpieczenia. Powódka pismem z dnia 26 czerwca 2015 roku, zgłosiła stronie pozwanej roszczenie w kwocie 30.000zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią wnuczki, jednak pozwany do dnia wniesienia powództwa nie wydał decyzji w sprawie.

W dalszej części uzasadnienia pełnomocnik powódki wskazał, że I. S. (1) była bardzo pilną i ambitną uczennicą. Osiągała wysokie wyniki w nauce. Zawsze radosna, pełna życia, mająca wiele planów na przyszłość. W chwili śmierci miała zaledwie 25 lat. Powódka miała bardzo dobry kontakt z wnuczką. Obie dzieliły się wszystkimi smutkami i radościami. Wspierały się w każdej sytuacji, spędzały ze sobą wiele czasu. Wiadomość o śmierci ukochanej wnuczki była dla powódki traumatycznym przeżyciem. Do dnia dzisiejszego nie pogodziła się z jej śmiercią (k. 1-12 pozw wraz z załącznikami).

Postanowieniem z dnia 9 września 2015 roku, wydanym przez Referendarza Sądowego w Sądzie Rejonowy w Legionowie, powódka została zwolniona od kosztów sądowych w części, tj. od opłaty sądowej od pozwu (k. 13 - postanowienie).

Pozwany, w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że żądanie pozwu nie znajduje uzasadnienia w obowiązującym, w dniu śmierci I. S. (1) (2006 rok) porządku prawnym. Podniósł, że umowa obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu mechanicznego nie obejmuje odpowiedzialności z tytułu naruszenia dóbr osobistych przez sprawcę wypadku. W ocenie pozwanego, dopiero dodanie w art. 446 § 4 k.c., przewidującego możliwość przyznania najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia pieniężnego, zmienia ten stan, jednakże z uwagi na nieobowiązywanie ww. przepisu w momencie śmierci I. S. (1), nie ma podstaw prawnych aby powódka mogła skutecznie domagać się zadośćuczynienia.

Niezależnie od powyższego pozwany, podniósł, iż żądana kwota zadośćuczynienia jest znacznie zawyżona (k. 19 - 32 odpowiedź na pozew wraz z załącznikami).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 19 grudnia 2006 roku, w W., C. E.J.naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym marki V. (...) o nr rej. (...), zbliżając się do przejścia dla pieszych, nie zachował szczególnej ostrożności na wyznaczonym przejściu dla pieszych i nie ustąpił pierwszeństwa znajdującej się tam I. S. (1), doprowadzając do jej potrącenia. I. S. (1) na skutek doznanych obrażeń, zmarła w dniu 20 grudnia 2006 roku.

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2007 roku, wydanym przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy II Wydział Karny, C. E.J.został uznany winnym popełnienia wyżej opisanego, czynu stanowiącego występki z art. 177 § 2 k.k.

Dowód : k. 40 - 41 wyrok z dnia 27 czerwca 2007 roku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy II Wydział Karny;

Pojazd jakim poruszał się sprawca, objęty był ubezpieczeniem z tytułu OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym (...) S.A.

Dowód : niesporne, a dodatkowo k. 43 potwierdzenie pokrycia ubezpieczeniowego;

I. S. (2) była wnuczką powódki. Była radosna, pełna życia, miała wiele planów na przyszłość. W chwili śmierci miała 25 lat. Gdy I. S. (2) była mała, zmarła jej mama. To powódka przejęła wówczas ciężar opieki i wychowania wnuczki, bowiem ojciec zmarłej poświęcił się pracy. Obie miały ze sobą bardzo dobry kontakt, spędzały ze sobą wiele czasu. Dzieliły się wszystkimi smutkami i radościami. Gdy wnuczka powódki wracała do domu z uczelni, zawsze odwiedzała babcię.

K. S. (2) bardzo przeżyła śmierć wnuczki. To było dla niej traumatyczne przeżycie. Przez kilka miesięcy po śmierci I. S. (2) powódka zażywała leki uspokajające – hydroxizynę. W dalszym ciągu nie może pogodzić się ze stratą wnuczki. Przechowuje po niej pamiętki. Co tydzień w niedzielę odwiedza jej grób.

Dowód : k. 48 verte - odpis skrócony aktu małżeństwa, k. 49 - odpis skrócony aktu zgonu, k. 66- odpis skrócony aktu urodzenia; k. 143 – 144 zeznania świadka E. T.; k – 144 zeznania świadka K. M.; k. 145 zeznania powódki;

Powódka, za pośrednictwem (...) Centrum (...), pismem z dnia 26 czerwca 2015 roku zgłosiła pozwanemu roszczenie zapłaty 30.000zł, tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku ze śmiercią wnuczki. Pozwany nie wypłacił na rzecz powódki żadnych pieniędzy.

Dowód : niesporne a dodatkowo k. 106 verte- pismo z dnia 26 czerwca 2015 roku;

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych powyżej dowodów z dokumentów, których treść i forma nie budziły zastrzeżeń ani wątpliwości stron postępowania, a i Sąd nie dostrzegł jakichkolwiek podstaw do zakwestionowania ich mocy dowodowej. Stąd też ww. dowody zostały obdarzone w całości walorem wiarygodności.

Ustaleń w przedmiotowej sprawie Sąd dokonał także na podstawie zeznań świadków E. T. i K. M., które w całości uznał za wiarygodne. W ocenie Sądu zeznania ww. świadków były spójne i logiczne, a dodatkowo wzajemnie ze sobą korespondowały.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

W pierwszym rzędzie należało wyjaśnić sporną między stronami kwestię czy w świetle przepisów obowiązujących w chwili przedmiotowego zdarzenia, możliwym jest uwzględnienie sformułowanego przez powódkę roszczenia, w szczególności przyjmując za jego podstawę prawną art. 448 w zw. z art. 24 k.c.

Ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów jest obowiązkowe. Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela, wynikający z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej określa art. 822 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem, zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do zapłacenia określonego w umowie ubezpieczenia odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. W ubezpieczeniu komunikacyjnym, zakres ten konkretyzuje art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zgodnie z którym z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia. Przy czym przepis art. 34 cytowanej ustawy nie reguluje w sposób samodzielny zakresu odpowiedzialności ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego za szkody wyrządzone przez niego ruchem takiego pojazdu, bowiem odwołuje się do odpowiedzialności posiadacza lub kierowcy pojazdu mechanicznego na podstawie przepisów prawa cywilnego, co wprost wynika z jego treści. Natomiast w oparciu o art. 448 k.c. w związku z art. 23 i 24 k.c. sprawca wypadku komunikacyjnego, w wyniku którego śmierć poniosła osoba bliska poszkodowanego mógł być zobowiązany do zapłaty na jej rzecz zadośćuczynienia, za doznaną krzywdę.

W dacie zdarzenia posiadacz pojazdu był objęty ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej przez pozwane towarzystwo ubezpieczeń, a do wyrządzenia szkody doszło w następstwie ruchu pojazdu mechanicznego. Wobec powyższego, w ocenie Sądu w niniejszej sprawie strona pozwana ponosi odpowiedzialność co do rodzaju i rozmiaru szkody wyrządzonej powódce.

Nie jest zasadne twierdzenie pozwanego, że roszczenia powódki nie mogą zostać zaspokojone, gdyż przepis art. 446 § 4 k.c. przyznający członkom najbliższej rodziny zmarłego prawo żądania zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, został wprowadzony do porządku prawnego z dniem 3 sierpnia 2008 r. i nie obowiązywał w dacie śmierci I. S. (2) (rok 2006). W ocenie Sądu powołana przez powódkę podstawa prawna dochodzonego roszczenia o zadośćuczynienie tj. art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. jest wystarczająca. Takie przekonanie Sądu wpływa z

obecnie jednolicie ukształtowanej i utrwalonej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, którą tutejszy Sąd podziela. Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r. (tak też: uchwała SN z dnia 22 października 2010 roku, sygn. akt III CZP 76/10, opubl. LEX nr 604152, wyrok SN z dnia 10 listopada 2010 roku, sygn. akt II CSK 248/10, opubl. LEX nr 785681, wyrok SN z dnia 11 maja 2011 roku, sygn. akt I CSK 621/10, opubl. LEX nr 848128).

Podkreślić przy tym trzeba, że wprowadzenia do ustawy Kodeks Cywilny art. 446 § 4 nie oznacza, że w dotychczasowym stanie prawnym nie było dopuszczalne przyznanie zadośćuczynienia na skutek śmierci osoby bliskiej, ale przepis ten doprecyzował zasady jego przyznawania. Wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania (tak też: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2011 r., sygn. akt I CSK 621/10). Twierdzenie przeciwne prowadziłoby do tego, że to data zdarzenia będącego źródłem szkody byłaby wyznacznikiem możliwości skorzystania z uprawnienia do otrzymania zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią osoby bliskiej. Powodowałoby to pokrzywdzenie osób, które choć doznały krzywdy o podobnym charakterze co osoby najbliższe zmarłych na skutek deliktu po dniu 3 sierpnia 2008 roku, ze względu na datę zdarzenia sprawczego – niekiedy zbliżoną w czasie do daty wejścia w życie art. 446 § 4 k.c. - nie mogłyby uzyskać rekompensaty za doznaną krzywdę. Z tych względów taka wykładnia przepisu art. 448 k.c. godziłaby w zasadę słuszności i równego traktowania ubezpieczonych. Stając na takim stanowisku Sąd przyjął, że żądanie powódki winno być objęte ochroną ubezpieczeniową i co do zasady zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 448 k.c., stanowiącego podstawę dochodzonego roszczenia, w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Katalog dóbr osobistych zawarty został w art. 23 k.c. i ma on charakter otwarty. W orzecznictwie i doktrynie przyjmuje się zgodnie, że ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. objęte są wszelkie dobra osobiste rozumiane jako pewne wartości niematerialne związane z istnieniem i funkcjonowaniem podmiotów prawa cywilnego, które w życiu społecznym uznawane są za doniosłe i zasługujące na ochronę. W judykaturze uznano, że do katalogu dóbr osobistych należy np. prawo do intymności i prywatności, pięć człowieka, prawo do planowania rodziny, tradycja rodzinna, pamięć o osobie zmarłej. Z tego względu również więzi rodzinne można uznać za dobro osobiste, które pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c. Pogląd taki wzmacnia Sąd Najwyższy w powoływanym już orzeczeniu z dnia 22 października 2010 r. sygn. akt III CZP 76/10 – podając, że skoro dobrem osobistym w rozumieniu art. 23 k.c. jest kult pamięci osoby zmarłej, to a fortiori, może nim być także więź między osobami żyjącymi i nie ma przeszkód do uznania, że szczególna więź emocjonalna między członkami rodziny pozostaje pod ochroną przewidzianą w art. 23 i 24 k.c.

Z okoliczności faktycznych przedmiotowej sprawy niewątpliwie wynika, że pomiędzy powódką a jej wnuczką istniała emocjonalna więź rodzinna. To powódka wychowywała I. S. (2), co niewątpliwie wpłynęło na ich wzajemne relacje, powodując że były sobie bardzo bliskie. Miały ze sobą bardzo dobry kontakt, spędzały wspólnie wiele czasu. Dzieliły się smutkami i radościami. Gdy wnuczka powódki wracała do domu z uczelni, zawsze odwiedzała babcię. Bez wątpienia dobro osobiste powódki, podlegające ochronie przewidzianej w art. 24 § 1 k.c., zostało naruszone przez wypadek, w którym zginęła jej ukochana wnuczka, co wywołało u powódki krzywdę i uzasadnia przyznanie jej zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c.

Zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę pełni przede wszystkim funkcję kompensacyjną, gdyż stanowi ono przybliżony ekwiwalent za doznaną przez pokrzywdzonego szkodę niemajątkową (krzywdę), a zatem powinno ono wynagrodzić doznane przez pokrzywdzonego cierpienia, utratę radości życia oraz ułatwić mu przezwyciężenie ujemnych przeżyć psychicznych. Celem zadośćuczynienia jest naprawienie szkody niemajątkowej wyrażającej się krzywdą w postaci cierpień psychicznych, dlatego ustalając kwotę zadośćuczynienia należy mieć na uwadze rozmiar tych cierpień. Wśród innych okoliczności wpływających na wysokość zadośćuczynienia jest między innymi wymóg

ustalenia go w rozsądnych granicach adekwatnych do aktualnych stosunków majątkowych. Kwota zadośćuczynienia winna przy tym odpowiadać obecnym warunkom życiowym i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa.

Sąd wziął pod uwagę, że zwykle nagła i niespodziewana śmierć osoby najbliższej narusza dobrostan emocjonalny oraz psychiczny osoby, która doznaje straty. Oceniając jednak żądanie pozwu wedle kryteriów obiektywnych trzeba stwierdzić, iż mimo niewątpliwej zasadności samego roszczenia, wysokość żądanej kwoty jest za wysoka.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze przede wszystkim to jaki wpływ miała śmierć I. S. (2) na dotychczasowe życie powódki i w jakim stopniu odczuwa ona jej skutki do chwili obecnej. Nie ulega wątpliwości, iż śmierć wnuczki była dla powódki poważnym ciosem emocjonalnym. Utraciła bowiem osobę dla niej bardzo bliską, którą wychowała jak własne dziecko i z którą wiązała oczekiwania pomocy w dalszym życiu. U powódki wystąpiło poczucie osamotnienia i cierpienia wywołane śmiercią osoby najbliższej.

W tej sytuacji, ocenie Sądu, odpowiednim zadośćuczynieniem jest kwota 10.000 zł. Odpowiada ono doznanej krzywdzie, przedstawia dla powódki ekonomicznie odczuwalną wartość i nie jest symboliczne. Nie jest również rażąco wygórowane i nie prowadzi do nieuzasadnionego przysporzenia w majątku powódki - jak się zdaje uwzględnia również przesłankę przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa w konkretnych uwarunkowaniach dotyczących powódki.

Podstawę dla zasądzenia odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia stanowi art. 481 § 1 k.c. Świadczenie z tytułu zadośćuczynienia ma charakter bezterminowy i przekształcenie go w zobowiązanie terminowe następuje po wezwaniu dłużnika do jego wykonania przez wierzyciela (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1997 r., II CKN 110/97; z dnia 28 czerwca 2005 r., I CK 7/05). Żądanie konkretnej kwoty zadośćuczynienia na rzecz powódki zostało wystosowane do strony pozwanej w chwili zgłoszenia szkody, a niespełnienie świadczenia, oznaczało popadnięcie pozwaną w opóźnienie z płatnością i tym samym skutkowało wymagalnością roszczenia odsetkowego.